

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Gynėjų g. 8, LT-01109 Vilnius, tel. (8 5) 239 6902, faks. (8 5) 239 6960, el. p. rinkim@vrk.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188607150

Eduardui Vaitkui

2024-01-04

Nr. 2-14 (2.11)

Siunčiama tik el. paštu eduardasvaitkus@yahoo.com

DĖL „YOUTUBE“ KANALE „VAIDAS ŽEMAITIS“ PASKELBTŲ VAIZDO ĮRAŠŲ

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2023 m. gruodžio 19 d. gavo pranešimą dėl vaizdo įrašų dalijimosi platformoje internete „Youtube“ (toliau – „Youtube“) 2023 m. gruodžio 3, 10 ir 17 d. tiesiogiai transliuotų ir ligi šiol skleidžiamų įrašų¹, kuriuose matomi laidos vedėjas Vaidas Žemaitis Lekstutis ir Jūs, kaip pašnekovas, atsakantis į žiūrovų klausimus. Pranešimo autorius nurodo, kad „*laidos metu jie parodo užrašą „Neatlygintina politinė reklama“, bei kandidato rinkiminės sąskaitos numerį*“, ir teiraujasi, „*ar tokio formato Youtube / Facebook ir kitų platformų laidos, kuriose reklamuojamas kandidatas, bei jo programa, kurios daromos neatlygintinai, leidžiamos ir nesikerta su rinkimų kodekso punktais ar teisės aktais?*“.

Primintina, kad 2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2023 m. lapkričio 12 d. VRK nario 2023 m. lapkričio 14 d. sprendimu Nr. PK1-2024RP-S10 Jūs buvote registruotas savarankišku 2024 m. Respublikos Prezidento rinkimų politinės kampanijos dalyviu.

Pagal viešoje erdvėje randamą informaciją, „Youtube“ paskyroje „Vaidas Žemaitis“, be jau minėtų, buvo paskelbta ir daugiau vaizdo įrašų – transliacijų, kurių metu visuomenei aktualiomis temomis buvote kalbinamas ir pristatytas kandidatu: 2023 m. rugsėjo 19 d.², spalio 5 d.³, 15 d.⁴, 22 d.⁵, 29 d.⁶, lapkričio 5 d.⁷, 12 d.⁸, 19 d.⁹, 26 d.¹⁰, gruodžio 24 d.¹¹, 31 d.¹².

¹ Nuorodos internete <https://www.youtube.com/watch?v=GYAoV5dA0Cg>;

<https://www.youtube.com/watch?v=3mWpTBRL1mk>; <https://www.youtube.com/watch?v=LZ7nPHzupc4>

² Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=-K2mfv2WNFA>

³ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=JFC2pDFZHy0>

⁴ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=M6anVA-XrUU>

⁵ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=7TUtZZNocB4>

⁶ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=1-jCd76r-YQ>

⁷ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=peAsZwsrdIU>

⁸ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=n5AcRvagyI0>

⁹ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=8fucN73IOjU>

¹⁰ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=8J2Vpisu5sw>

¹¹ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=qTIVqITlwZ4>

¹² Nuoroda internete https://www.youtube.com/watch?v=s_bWI_WmZr4

Minėtų vaizdo įrašų aprašymuose iki 2023 m. lapkričio 12 d. (išskyrus rugsėjo 19 d. įrašą) buvo nurodyta: „*Eduardą Vaitkų paremti galima VŠĮ Gana yra gana Sąskaita nr. LT117044090107132276 arba tapus Lietuvos gyventojų Pasipriešinimo okupacijai centro nariu sumokant savo pasirinktą nario mokesį į Eduardas Vaitkus Sąskaita nr. BE74 9741 1418 7807. Mokesčiai už pavedimą abiem atvejais vienodi - kaip Lietuvoje. Paremti VŠĮ gali ir juridiniai asmenys – UAB*“. Nuo 2023 m. lapkričio 19 d. vaizdo įrašų aprašymuose nurodyta: „*Naujas YouTube kanalas: „Šviežios daržovės“ <https://youtube.com/@Svieziosdarzoves...> Paremti mano veiklą galite: Patreon: /musutv. Paypal: <https://www.paypal.me/bukimevieningi>. Banko sąskaita: Vaidas Lekstutis: BE84 9740 0652 3059 (mokėjimo paskirtyje įrašykite PARAMA), Vaidas Žemaitis Lekstutis: GB23 BIYS 0099 5673 7017 13 SWIFT kodas: BIYSGB2A (mokėjimo paskirtyje įrašykite PARAMA). Taip pat galite paremti ir kriptovaliutomis: Bitcoin: [qrkl72dhavlk9rl4exkcjptjphjytdhxxu0vvq7nt4](https://www.blockchain.com/btc/address/3D1HbuxTmd6HqWozFhi1ztpvapiv7oUTdf), Bitcoin: [3D1HbuxTmd6HqWozFhi1ztpvapiv7oUTdf](https://www.blockchain.com/btc/address/3D1HbuxTmd6HqWozFhi1ztpvapiv7oUTdf), Ethereum: [0x0FB719Fe85cC2f9E569982BB30206DBd5399a3Ba](https://www.etherscan.io/address/0x0FB719Fe85cC2f9E569982BB30206DBd5399a3Ba). Socialiniuose tinkluose: „Būkime vieningi“ <https://t.me/bukimevieningilt>, „Žemaičių pasipriešinimas“ <https://t.me/+oi2u38B1zFU4MDQ0>. Facebook: /vaidas.zemai“*, taip pat transliavimo metu laidos vedėjo ir pašnekovo būdavo nurodoma, kad tai – „*neatlygintina politinė reklama*“, „*politinė reklama*“ ir viešinamas Jūsų politinės kampanijos banko sąskaitos numeris, kviečiant paaukoti rinkimų dalyvio politinei kampanijai. Vaizdo įrašų metu Jums užduodami klausimai yra susiję ne su jūsų, kaip gydytojo, veikla, bet kaip būsimo kandidato į Respublikos Prezidentus ketinimais ir planais, pateikiamos rinkimų programos nuostatos, taip pat laidose dalyvaujant išskirtinai tik Jums, esate propaguojamas kaip rinkimų dalyvis.

Be jau aptartos vaizdo įrašų informacijos, papildomai nustatyta, kad interneto puslapyje mesgalime.lt yra susisteminti Jūsų atsakymai į 2023 m. spalio 5 d. – gruodžio 17 d. vykusių transliacijų metu užduotus klausimus. Puslapis pažymėtas kaip „*neatlygintina politinė reklama*“.

Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 95 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama – valstybės politiko, politinės organizacijos, jos nario, rinkimų politinės kampanijos dalyvio, kandidato, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp rinkimų politinių kampanijų skleidžiama teigiama ar neigiama informacija, kuria siekiama daryti įtaką rinkimų rezultatams ar paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė organizacija, jos narys ar rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatas, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa*. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *atlygintina politinė reklama laikoma tokia politinė reklama, kuri rengiama, gaminama ir (ar) skleidžiama už užmokestį arba kuriai rengti, gaminti ir (ar) skleisti naudojami finansiniai resursai, pasitelkiami įprastai tokias paslaugas atlygintinai teikiantys asmenys*. Pagal to paties straipsnio 4 ir 5 dalis, *atlygintina politinė reklama turi būti aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta*

tvarka. Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus ji turi būti aiškiai pažymėta nurodant lėšų šaltinį Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka (4 dalis); nepažymėta politinė reklama laikoma paslėpta politinė reklama. Politinė reklama, pažymėta nesilaikant nustatytų reikalavimų, ir paslėpta politinė reklama yra draudžiamos. Už jų skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė (5 dalis).

Rinkimų kodekso 97 straipsnio („Politinės reklamos skleidimas visuomenės informavimo priemonėmis“) 1 dalies 2 punkte ir 3 dalies 1 punkte numatyta, kad **draudžiama skleisti politinę reklamą neatlygintinai, išskyrus specialiąsias ar diskusijų laidas** (1 dalies 2 punktas); *politine reklama nelaikoma rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai (ir nenumatant atsilyginti) skleidžiami įprastiniai informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių organizacijų, kandidatų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama* (3 dalies 1 punktas).

Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 78 ir 82 dalis, *viešosios informacijos skleidėjas – audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos teikėjas, retransliuotojas, asmuo, teikiantis Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugos teikėjas, radijo programų transliuotojas, informacinės visuomenės informavimo priemonės valdytojas ar kitas asmuo, skleidžiantis viešąją informaciją visuomenei ir atsakantis už tos informacijos teisėtumą šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka* (78 dalis); *visuomenės informavimo priemonė – laikraštis, žurnalas, biuletenis ar kitas leidinys, knyga, televizijos programa, radijo programa, kino ar kita garso ir vaizdo studijų produkcija, informacinės visuomenės informavimo priemonė ir kita priemonė, kuria viešai skleidžiama informacija. Pagal šį įstatymą visuomenės informavimo priemonei nepriskiriamas oficialus, techninis ir tarnybinis dokumentas, vertybiniai popieriai* (82 dalis). Atsižvelgiant į tai, kad aptariamų minėtų tiesioginės transliacijos įrašų – pokalbių su Jumis aprašymuose nurodytame kvietime paremti yra įvardyta „musutv“, o VšĮ „Mūsų TV“ yra registruota Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinė sistemoje kaip licencijuotas užsakomosios audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas teikiantis asmuo ir Vaidas Žemaitis Lekstutis yra nurodytas jos dalininku¹³, „Youtube“ paskyra „Vaidas Žemaitis“ gali būti laikoma viešosios informacijos skleidėjo VšĮ „Mūsų TV“ valdoma visuomenės informavimo priemonė.

Rekomendacijų dėl politinės reklamos skleidimo ir vertinimo, patvirtintų 2022 m. rugpjūčio 25 d. VRK sprendimu Nr. Sp-68, 21 punkte nurodyta, kad *viešosios informacijos rengėjai ir (ar) skleidėjai negali sudaryti išskirtinių sąlygų kuriai nors politinei organizacijai, kandidatui, politinės*

¹³ Nuoroda internete <https://www.virsis.lt/virs/222?lang=lt>

kampanijos dalyviui, be to, negali atsisakyti vienodomis sąlygomis sudaryti sutarčių su politine organizacija, kandidatu ar kitu politinės kampanijos dalyviu.

Susipažinus su nurodytu vaizdo įrašų turiniu, pastebėta, kad 2023 m. spalio 5 d. įrašė Jūs nurodote, kad Jūsų įkurtą viešąją įstaigą „Gana yra gana“ gali paremti ir fiziniai, ir juridiniai asmenys, o nuo gruodžio mėnesio – tik fiziniai asmenys, deklaravę savo pajamas (7:53), vėliau paaiškina, kad minėtos viešosios įstaigos tikslas yra „*demokratėjimo proceso skatinimas Lietuvoje ir **pasiruošimas rinkimams***“ (9:30).

Rinkimų kodekso 104 straipsnio 1 – 3 dalyse nustatyta, kad *savarankiško dalyvio rinkimų politinė kampanija finansuojama tik iš šiame straipsnyje nustatytų šaltinių (politinių organizacijų lėšų, nuosavų (asmeninių) kandidatų lėšų, pagal šį kodeksą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukų, palūkanų už dalyvio rinkimų politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas)* (1 dalis); *lėšos savarankiško dalyvio rinkimų politinei kampanijai finansuoti privalo būti laikomos savarankiško dalyvio rinkimų politinės kampanijos sąskaitoje* (2 dalis); *finansuoti savarankiškų dalyvių rinkimų politines kampanijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama* (3 dalis). Rinkimų kodekso 111 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad *asmenims, pagal šį kodeksą neturintiems teisės finansuoti rinkimų politinės kampanijos dalyvių, draudžiama bet kokia forma juos remti.* Atsižvelgiant į tai, kad juridinių asmenų aukos Rinkimų kodekse nėra numatytos kaip teisėtas politinės kampanijos dalyvių finansavimo šaltinis – jos yra draudžiamos. Pagal Rinkimų kodekso 112 straipsnio 1 dalį, priimti aukas turi teisę registruoti savarankiški dalyviai.

Vadovaudamiesi Rinkimų kodekso 33 straipsnio 1 dalies 6 punktu ir siekdami tinkamai išnagrinėti pareiškėjo pranešimą, **prašome pateikti paaiškinimus į žemiau nurodytus klausimus:**

1. Kieno iniciatyva buvo kuriamos minėtos 2023 m. rugsėjo 19 d. – gruodžio 31 d. vaizdo įrašų transliacijos „Youtube“ kanale „Vaidas Žemaitis“? Jei turima, prašytume pateikti susijusius faktinius duomenis (susirašinėjimo kopijas ir pan.).

2. Ar Jūs už dalyvavimą minėtose vaizdo įrašų transliacijose koku nors kitu būdu ir forma atsilyginote V. Žemaičiui ir / ar VšĮ „Mūsų TV“? Jei taip, prašytume detalizuoti.

3. Ar esate finansiškai parėmęs VšĮ „Mūsų TV“? Jei taip, prašytume nurodyti kada ir kokiomis sumomis parėmėte VšĮ „Mūsų TV“.

4. Kaip Jūsų įkurta viešoji įstaiga „Gana yra gana“ yra susijusi su Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija, kurioje užsiregistravote savarankišku dalyviu? Ar iki užsiregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu (2023 m. lapkričio 14 d.) minėtai viešajai įstaigai suteikta parama buvo panaudota Jūsų politinei kampanijai įgyvendinti, patiriant išlaidų rinkimų agitacijai (politinei reklamai) ir susijusiems poreikiams? Jei taip, prašytume detalizuoti, kokių asmenų ir kokio dydžio sumos buvo paaukotos bei kokiems tikslams panaudotos.

5. Kieno iniciatyva sukurtas interneto puslapis mesgalime.lt? Prašytume nurodyti, kas ir kokio dydžio sumą apmokėjo už šio puslapio sukūrimą ir administravimą bei kodėl šios išlaidos, laikantis Rinkimų kodekso terminų, nėra įtrauktos į Jūsų politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį?

Taip pat prašome pateikti ir kitą, Jūsų vertinimu, reikšmingą, su nurodytu pranešimu susijusią informaciją. Prašomą informaciją ir ją pagrindžiančius dokumentus (jei tokių turite) prašome pateikti **ne vėliau kaip iki 2024 m. sausio 11 d.**

Pagarbiai

Komisijos pirmininkė

Lina Petronienė